

ВАЛЕРИ ПЕТРОВ
В ЛУННАТА СТАЯ

chitanka.info

А сега чуйте какво се случи с едно момиченце, което... Но най-добре е да започнем разказа си в стихове. И така, представете си, че:

*над града се е стъмнило,
девет е вече.
А там, от прозореца,
едно малко човече,*

*Росица на име,
от трети клас само
(макар да изглежда
по ум по-голямо),*

*затворено в клетка
от сиви панели,
се вглежда към спирката
с надежда: не е ли*

*това майка му, долу,
до кварталната фурна —
защото тя днеска
била е дежурна —*

*но не, не е майка му,
непозната жена е...
и какво да прави,
то вече не знае,*

*и ето, наляга го
скука зловеща,
а понеже е девет,
полека отсреща,*

*на съседните блокове
между двата квадрата,
вижте, вече се готви*

да изплава Луната!

Но малко преди тя да изплава, у Росини звънна телефонът. Росето скочи от стола, на който беше стъпнало, за да гледа от прозореца, и изтича, вдигна слушалката и заговори. Ето какво говореше тя, а вие познайте с кого е говорела:

— Ало... Да, ама кога „скоро“?... Цял половин час?... Няма. Ще те почакам!... Тука ще ги допишеш!... Е, ти що не им кажеш: „Обещала съм на дъщеря си“?... Да, да, хайде-хайде!... Изсвирих ги петнайсет пъти... Кога съм те лъгала?... Е, не петнайсет, ама десет!... Ама пръстите ме болят!... И Манчеви ще чукат с четката!... Добре, още пет пъти, но да знаеш, че ако след половин час не се върнеш, утре няма да ти говоря целия ден! Ще навия будилника, за да видя кога ще дойдеш!... Добре.

С това телефонният разговор завърши. Росето сложи слушалката, наистина нави будилника и седна пред пианото. Много беше смешно, защото беше препасало каубойски колан с два пищова, а кой е виждал пианист с пищови! И колко не му се свиреше! Но нямаше какво да се прави, то разтвори нотния албум за начинаещи и започна да се упражнява, като постоянно правеше грешки и пуфтеше над нотите: та-та-ти-та, та-та-ти-та... Това трая най-много една минута. Тя престана да свири и си представи как се обажда в пожарната команда. Тук трябва да кажем, че то беше момиченце със силно развито въображение. Сега например само говореше и само си отговаряше с дебел глас:

— Пожарната команда ли е?

— Да, дежурният говори.

— Другарю дежурен, отговорете ми бързо на един въпрос!

— Казвайте!

— Пианата могат ли да горят?

— Разбира се, нали са дървени!

— Да, но понеже вътре има разни корди. Да не би те да могат да се поправят после?

— Могат, но ще служат само за да се пекат кебапчета на тях.

— А, добре тогава. Аз обичам кебапчета. Довиждане.

— Но кой говори? Какво е станало с пианото ви?

— Изпуснах си цигарата в него и сега пуши.

— Как в него?

— Ами така, понеже винаги си пускам пепелта в него, а сега съм малко пийнала.

— Малко пийнала? Но вие, извинявайте, на колко години сте?

— На десет.

— И вече пиете?

— Само когато мама я няма.

— А откога пушите цигари?

— От седем години.

— Не е възможно!

— Възможно е, защото преди пуших лула.

Като завърши този свой разговор, тя отново се опита да свири, но толкоз не му се свиреше, че почна да вика на пианото:

— Няма да свиря! Няма да свиря! Мразя те! Ще те направя на парчета! Ще ти счупя зъбките, и белите, и черните! Ще те ритна! Ще те застрелям.

И то изпълняваше заканите си — блъскаше пианото, риташе го, стреляше по него с двата си пистолета. Пам! Пам!

А как се издържат подобни обноски?

И ето, горният капак на пианото неочаквано се отвори и от него изскочи един странен човек във фрак, с измачкан цилиндър на главата. Той беше ужасно ядосан и говореше на себе си:

— Не, това вече на нищо не прилича! То бива-бива, но такова държание! Излязох от кожата си! Отивам си. Ще те горят, ще те ритат! Ама какво е това поколение... като всички поколения! Не, отивам си! Няма смисъл. Всеки път си казваш:

„Ха, това детенце, тези пръстчета, тези очички, тук нещо има!“, почваш да се надяваш, изтръгваш от себе си най-чистите звуци и каква е наградата. Чакаш го с дни да благоволи най-сетне да сетне... пардон, най-сетне да седне да се поупражнява малко. Как не. Само събираш прах! (Той тупна фрака си и Росето кихна от праха.) Наздраве!... И съм се схванал от неупотреба. Не вдигам си чукчетата и си отивам!

Росето го гледаше смаяно, а Странният човек, докато говореше, беше разглобил пианото и сега наистина измъкна от него вътрешната му част с чукчетата.

— Ама чакай! — можа само да каже Росето.

— Няма чакай! Докога ще чакам! — каза Странният човек, сякаш едва сега го беше забелязал. — Да имаш един вестник да го увия това нещо?

— Ама аз се ядосах не на тебе, а на упражнението — каза Росето.

— Ядосваш се на него, а риташ мен! — каза Странният човек. — Не, ужасно съм разстроен! Как искаш да свириш на такова нещо?

— Ама аз не искам да свиря — каза Росето. И с това още повече го ядоса.

— А, и ще ми го повтаря! Като че ли не го знам! — развика се Странният човек. — И така си е, как ще искаш да свириш, когато изобщо не знаеш какво е музика! Музиката е, драга госпожице... Ти знаеш ли какво е музиката?...

*Човекът без музика бедняк е последен,
който даже не знае колко много е беден,
понеже, че музиката е богатство голямо,
става ясно със слушане и със свирене само!*

Той беше много убедителен, но тук се случи нещо неочаквано. Росето се беше вече оправила от изненадата и сега, като чу думата „свирене“, му се изплези и се мушна в гардероба.

Странният човек остана смутен. Той завъртя очи, сякаш си казваше: „Ами сега?“, и на пръсти се върна към пианото и започна да го сглобява отново, като говореше към скритата Роси вече със съвсем друг тон:

— Хайде излизай!... Едно, две, три, три и половина... Хайде, че ще се задушиш от нафталина! Хе-хе!... Слушай бе, Росенце, аз всъщност те разбирам и съм на твоя страна. Методите са неправилни. Да свириш „Черни“, докато ти причернее! Хе-хе! Мога да си представя!

Той седна на пианото и запя:

*— Всички въвн играят,
с вик е пълен двора,
но какво ли знаят*

възрастните хора!

*Те са всички същи —
ужким все добри,
а те връзват вкъщи,
казват ти: — Свири!*

*Ах, от всички жестокости най-страшната
тази е!
Какво безобразие! Какво безобразие!*

*А денят е кратък,
времето минава,
за игра остатък
даже не остава!*

*Вън крещят децата,
гонят се със смях,
само теб, горката,
няма те сред тях!*

*Ах, от всички жестокости най-страшната
тази е!
Какво безобразие! Какво безобразие!*

— Знам, ти ми се подиграваш! — обади се Росето от гардероба.

— Напротив — каза Странният човек, — спомних си как един мой приятел клавесин ми казваше за оня майчин син, Волфганг Амадеус Моцарт, че като бил малък, вундеркинд — вундеркинд, ама и той го ритал всеки ден по един-два пъти, айнамал-цваймал, хе-хе! Смешно е, нали?

— Не е! — обади се Росето от гардероба.

— И аз така мисля — съгласи се Странният човек. — Все пак ще излезеш ли да ти покажа какво се крие в този мой черен лакиран сандък?... Не искаш?... Добре тогава!

Той седна на въртящото се столче пред пианото и засвири. Но колко красиво беше това, което той свиреше, и как чудесно го свиреше! Росето излезе на пръсти от гардероба и застана зад него. А звуците се гонеха — ту бавни и нежни, ту весели и звънливи — и сякаш това вълшебство не беше достатъчно, в един момент цилиндърът на Странния човек се вдигна от главата му и заплува във въздуха. Такова чудо Росето не беше виждало досега! А когато музиката завърши, Странният човек протегна ръка нагоре и без да поглежда, си взе цилиндъра, който беше спрял над главата му, сложи си го и все още с гръб към Росето — сякаш беше сигурен, че то не може да не е зад него, — каза:

— Следват ръкопляскания!

И Росето изпляска с ръчички.

— Ти кой си? — запита то, като се приближи до пианото.

Странният човек се завъртя доволен на столчето и каза:

— Твой доброжелател. Е, как ти се видя? Това е Чайковски, не е... да не казвам кой!... Без да говорим за изпълнението... И кое най ти хареса?

— Като ти летеше шапката! — каза Росето.

От изненада и отчаяние Странният човек седна на клавишите и се разплака с хълцане.

— Ама какво ти стана? — запита го нажалено Росето.

Но Странният човек не отговаряше, само си бършеше носа с голяма кърпа и подсмърчаше.

И в този момент отнейде се чуха тихи гласчета.

— Хайде ли?

— Време ли е?

Странният човек вдигна глава. Вече не подсмърчаше.

— Търпение! — каза той — Още половин минутка.

Росето гледаше наоколо си учудено.

— С кого говориш? — запита тя.

— С лунните лъчи — каза Странният човек. — Нетърпеливи са да влязат в стаята, а пък луната не се е още показала от прозореца.

И в този миг тюлените завеси заблестяха и холът се обля в лунна светлина. И един след друг три лъча в сребърни дрехи се появиха в стаята.

— Нека аз! — каза единият. И избърза да подаде пръв ръка на Росето.

— Ах, колко!... — каза възторжено другият. Навярно искаше да каже „колко е хубаво!“, но от възторг не довърши. И също му подаде ръка.

— Ама вие чак от Луната ли сте дошли? — попита Росето.

— Като нищо! — изпъчи гърди третият. — Ти как се казваш?

— Росица Спасова Петкова — каза Росето. — А вие?

Трите лъча тихичко се засмяха.

— Те вече ти се представиха — каза Странният човек. — Такива са им, изглежда, имената: Некааз, Ахколко и Катонищо. — И той се поклони към лъчите: — А пък аз се казвам Бехщайн-Стейнуей, Страдивариус по майка.

Трите лъча му отговориха с грациозни реверанси и изтанцуваха малък балет, като пееха:

*— По стените бели
ний плетем дантели
и тъчем гоблени,
от сребро облени.*

И един от тях прибави:

*— Но тъй като по наште фигури
това навярно не личи,
то нека всички бъдат сигурни,
че ние лунни сме лъчи!*

Ала тъкмо бяха свършили да пеят, един четвърти лъч се спусна като паяк от тавана.

— Само че сте от старомодните и нищо няма да излезе. Днешните деца... — каза той към другите лъчи. И след това кимна на Росето: — Те са лъчи отпреди космическите полети, а пък аз съм

кодово-компютърно-информиран! Закъснях, защото срещнах един спътник и се повъртях малко с него. Приятно ми е, Самоче!

И четирите лъча продължиха да танцуват около Росето и Странния човек.

— Какъв е този танц? — запита Росето.

— Хубава работа! Валс, разбира се! — каза Странният човек. — Защото тази вечер луната е три четвърти. Като си спомня онези времена... Щраус! Ти знаеш ли какво е Щраус?

— Камилска птица — каза несмело Росето.

— Господи! — каза Странният човек. — Все пак срамно е за една млада дама да не знае да танцува валс. Сега ще те научим!

— Като нищо! — каза Катонищо.

И Самоче засвири на пианото, а другите три лъча изчезнаха и се появиха след миг във вид на кукли — цигулар, офицер и дама — от старинна музикална кутия. Те танцуваха, докато Странният човек обясняваше на Росето:

*— Какво е валсът,
питах ни ти.
Той е танц, при който
човек се върти.*

*Върти се не сам,
въртят се двама:
за валса са нужни
кавалер и дама.*

*Преди много години
един момък видял
една млада девойка
на някакъв бал.*

*Той на валс я поканил,
тя му дала ръка
и валсът, и валсът
завъртял ги така*

*вихрено, радостно,
че скоро след бала
се оженили те
и тя с радост му дала*

*3/4 цели
от своето време,
и той дал ѝ 3/4
от своето бремене,*

*и в 3/4 такт
се родило бебе,
което приличало 1/4
на тебе,*

*така че остава
положителен факт
това, че без валса
в 3/4 такт,*

*не щеше да има,
драго Росенце мое,
сега кой да разпитва
валсът какво е.*

Докато Странният човек говореше, офицерът и дамата се въртяха в своя куклен танц. А сега и той самият се поклони пред Росето и я поведе във валса, и тя вече танцуваше, без да знае кога е научила стъпките му.

Но това не трая дълго, защото учителят ѝ скоро се задъха и спря. Офицерът, дамата и цигуларят бяха изчезнали.

— Е, видя ли как се научи? — каза Странният човек. — Хареса ли ти?

— Да — отговори Росето. — Само че рокът е по-хубав. Странният човек го успокои:

— За всяко нещо има срок —
ще стигнем и до твоя рок!

И какво стана? Неочаквано засвири тъжна музика и отнейде се появи с тържествена стъпка три опечалени мишки в черни воали и с букети цветя. Те носеха ковчег, от който се подаваше котешка опашка, и пееха, като пръскаха от очите си сълзи:

*О, мъка и сълзи! О, болка и скръб!
Кому ни остави, приятелю скъп?
Доде то сме живи, по теб ще скърбим,
наш кротки другарю, котако любим!*

След което избухнаха във весел смях и затанцуваха лудо:

— Рок! Рок! Рок!
Злодеят кръволок
най-послед се спомина
от мача скарлатина!

И пак заредиха, печални:

*Как мило ни гонеше в нежна игра
със своите зъбки и лапка добра!
Когато видяхме те болен, уви,
тъй болно у всички сърцето се сви!*

И отново заподскачаха бясно и записукаха:

— Рок! Рок! Рок!
Чудесен некролог

*сега ще му напише
семейството ни мише!*

И пак заредиха:

*— Две дълги минути — а сякаш бе час! —
те чакахме ний да се вдигнеш сред нас.
Сега да би могъл, приятелю благ,
отново да скочиш с настръхнал мустак!*

Но този път ковчегът се отвори с трясък и котаракът, който само се беше преструвал на умрял, изскочи от него и лудо затанцува сред мишките. Сега той пееше:

*— Рок! Рок! Рок!
Един добър урок
ще ви предам така, че
родът ви ще заплаче!
Мяу!*

Мишките се разбягаха, ужасени. Воалите и букетите им полетяха във въздуха.

Но на Росето му дожаля за тях. То скочи върху гърба на котарака и започна да го блъска с юмручета:

— Няма да ги изядеш! Няма да ги изядеш!

Странният човек се намеси:

— Чакай, Росе! Ама това беше само игра! Това са нашите нови приятели, лъчите!

— Аз съм Самоче! — викаше котаракът.

— Това беше номер от концерта ни! — викаха и другите лъчи, като си събличаха мишите костюми.

— Какъв концерт? — запита Росето, като престана да блъска гърба на Самоче.

— Нашият концерт за раздрънкано пиано и лунни лъчи! — каза Странният човек.

И много сбърка, че го каза, защото Росето извика:

— А, значи така! Това е концерт! Вие искате да ме накарате да свиря! Няма да ви слушам! Не искам да свиря, искам да си играя!

— Но „да играя“ и „да свиря“ е едно и също! — каза Странният човек. — На руски се казва „играть на фортепьяно“ на английски — „ту плей дъ пианоу“ на френски „жуе о пиано“, на немски — „клавиршпилен“, на китайски — „дзин-дзин-пай-но“!

— Ама на български не е така! — извика му упорито Росето. — И аз няма да свиря на пиано!

— И ще останеш без музика! — каза Странният човек. — Беднячка последна!

— Няма да остана! — викаше Росето. — Аз ще си свиря на грамофон, на магнетофон, на касетофон! Ще си слушам радио и телевизия!

— Аз ви казах! — обади се Самоче, като си откачаше котешката опашка.

— Е, да, сега, с възпроизведената музика, е вече лесно — съгласи се горчиво Странният човек. — А навремето, за да чуе човек една музикална пиеса, трябваше да има кой да му я изсвири. А пък оркестри имаха само разните там благородници. Помня, че един велик композитор, с чиято дружба можех да се похваля някога, беше капелмайстор на ерцхерцог Еди-кой си и бе длъжен да се кланя заедно със слугите на един дебел глупак, на един абсолютен глухар, когото никой не помни днес и който ни е оставил само един замък, пълен с рога, ти разбираш ли, докато другият, моят приятел, който даде на човечеството божественото изкуство на фугата...

Той се беше така увлякъл, така размахваше ръце, че Росето посмя да го прекъсне едва при тази непозната дума.

— Каква „фуга“? — запита тя.

Но Странният човек не можеше да се успокои.

— Няма да ти кажа! — отвърна му той. — И ти си от тези противници на хармонията, от тези врагове на небесните съзвучия!

Но сега пък Росето се обиди.

— Ти си противник! Ти си враг! — викаше то. — И аз няма да играя с тебе! Ако искаш да знаеш, аз ще си отида оттук! И вие ще

плачете за мен! Аз ще замина за Африка! Имам при кого да отида!

— В Африка ли? — погледна го внимателно Странният човек. — И отде-накъде в Африка? Детски глупости! А, разбирам, не ти харесва тукашният климат.

И в този момент отнейде се обадиха лунните лъчи.

— Росе! — заговори те. — Защо ти трябва Африка — тук, в Европа, си е по-хубаво!

И изведнъж стените на хола станаха прозрачни и пред нашата Росица се откри голям град, затрупан със сняг. И сняг на парцали завая от небето, докато Странният човек свиреше на пианото и говореше:

*Във Африка има
зверове, пирамиди,
но там чудо такова
няма как да се види:*

*сняг през нощта
навалял е навън
и цял е света
като гледан насън.*

*Бели са всички
комини, градини,
толкова бели,
че малко са сини.*

*Дърветата също,
цели в дантели,
са станали бели,
са станали бели!*

*И не само дърветата —
всичко е бяло
и всичко така
в белота се е сляло,*

*че ако вземем
рисувателен лист
и го оставим
почти целия чист,*

*би могло да се каже.
Това зимен пейзаж е!*

*Тъй че твоята Африка
да има да взима,
щом като няма
във нея зима,*

*щом като в нея
не могат децата
навръх Нова година
да отворят вратата*

*и да видят, че сняг
навалял е навън,
сняг като приказен
сън!*

Стихотворението завърши, но музиката продължи и над града се спусна нощ. Зад прелитация сняг останаха да светят само уличните лампи и прозорците и — чудно нещо! — в един от прозорците на някакъв блок се видяха, повторени в умален вид, Росето и Странният човек пред пианото. И всичко стана празнично, новогодишно, блестяха елхи, камбанки звънтяха, бенгалски огньовете пръскаха искрици. А долу на тротоара, тромаво танцувайки, се срещнаха двама снежни човеци. Те се спряха, поклониха се важно един на друг и между тях се завърза следният разговор:

— ЧНГ, уважаеми снежен човек!
— ЧНГ, почитаеми снежен човек!

— Дали мога да зная накъде сте поели
с тази шапка консервна сред преспите бели?
— Вий от моята шапка не правете въпрос —
по-добре погледнете своя морковен нос!
— Защо да се караме! Вий накъде?
— Напуснах си поста. Дотук ми дойде
все същата къща, все същия двор!
— Я гледай, и аз вече търся простор.
Но нещо душата ме малко боли...
— И аз го усещам. За децата, нали?
— Да, сигур за тях ще е мъка голяма,
щом утре съгледат, че в двора ме няма!
— И за мен ще тъжат...
— Ха, дойде ми идея!
— Не я казвайте! Знам я! И аз стигнах до нея!
Местата си ний да смениме със вас!
— Да, вий взимате мойто!
— А вашето аз!
— Сега двата адреса и всичко е в ред!
— „Кокиче“ 16!
— „Беласица“ 5!
— Тъй хем ний ще бъдем на нови места...
— Хем децата ще зяпнат с ей такива уста!
— И така, уважаеми снежен човек!...
— И така, почитаеми снежен човек!...
— Желая ви щастие!
— Приятен ви път!
— И по-бързо, че вече ни затрупа снегът!

И двамата се разделиха с поклони.

— Ама „Кокиче“ 16 е тука! Този с моркова е нашият! — каза Росето.

И думите му развалиха магията. Снежната нощ изведнъж изчезна. Лунните лъчи се измъкнаха от тромавите бели облекла.

— Значи, утре пред нас ще бъде другият с консервната кутия!

— А? — каза озадачен Странният човек.

— Аз ви казах! — каза Самоче. — Сега децата...

— Те не казаха „Кокиче“, а „Лютиче“! — намеси се бързо Некааз.

— И не „16“, а „56“ — прибави Ахколко — И май беше „Иглика“.

— А пък аз мисля, че беше „Кукуряк“ 83! — каза Катонищо.

Но Росето разбра, че искат да я объркат.

— Ти си кукуряк! — каза тя на Катонищо — Вие ме лъжете! Аз вече няма да играя! — и седна на земята.

— Тогава и аз няма да играя! — каза Некааз и също седна.

— Тогава и аз няма! — каза Самоче. И също седна.

— И аз няма! — каза Ахколко. И също седна.

— И аз! — каза Катонищо. И също седна.

Вижте каква стълбичка образуваха, както бяха насядали! Тогава Странният човек изсвири на пианото две ноти и четирите лъча започнаха да повтарят:

— И аз няма да играя!

— И аз няма да играя!

Росето седеше мълчалива. Но лъчите продължиха все по-бързо:

— Аз ще си играя сам!

— Аз пък тука!

— Аз пък там!

— Аз пък, както аз си знам!

Росето не издържа, но каза само:

— Аз пък както... трам-та-рам!

Другите го награчиха:

— Какво е това „трам-та-рам“!

— Измислица!

— Изгоря! Изгоря!

— Че аз не играя с вас! — каза Росето. — Ако искате да знаете, най-чудесната игра е, когато човек сам си играе!

Но това също прозвуча като стихче и другите го подеха и започнаха да го преиначават, като си предаваха, сякаш на волейбол, голямата сребриста топка, която Странният човек им беше подхвърлил:

*— Най-чудесната игра е,
човек сам да си играе!*

*— Сам човек да си играе,
най-чудесната игра е!*

*— Най-чудесната игра е,
сам да си човек играе!*

*— Да си сам човек играе,
най-чудесната игра е!*

Росето пак поиска да се включи и пак се получи нещо не много добро:

*— Най-чудесната игра е,
човек сам да си играе!*

Но този път не му се надсмяха и продължиха да си подхвърлят топката и уж всеки казваше, че не иска да играе с другите, а всъщност всички играеха заедно. В стаята стана полутъмно и само сребрият топка продължи да прелита насам-натам, сякаш лъчите и Росето си играеха с луната, а тя самата издаваше нежни космични звуци.

Но след малко на Странния човек му хрумна нова идея:

— Хайде да играем на стихотворения!

Музиката млъкна, топката луна изчезна, отново стана светло.

— Нека аз, нека аз! — викаше Некааз.

— Аз накрая! — каза Катонищо.

— Аз след него! — каза Ахколко.

— Аз знам едно, само че първо да си го преповторя — каза Самоче.

Но и четирите лъча гледаха тайно към Росето. Всъщност се преструваха: искаха да я накарат тя да каже стихотворение.

— Ти знаеше едно за куклата — подкани я Странният човек. — Хайде!

И Росето застана мирно и каза, без да сбърка никъде, следното стихотворение:

*— Есен е вълна. Шумят дъждовете.
А вътре ний с куклата болни сме двете.*

*И двете лежим от два дена в кревата,
и двете боли ни ужасно главата,*

*под юрганчето двете си делим аспирина,
и аз имам ангина, и тя има ангина,*

*а щом е така, не разбирам тогаз:
защо чичо доктор, като идва у нас,*

*мене кара да казвам: „трийсе и три, трийсе и
три“,
а пък нея не я и поглежда дори?*

*Есен е вълна. Шумят дъждовете.
А вътре ний с куклата болни сме двете...*

Всички изръкопляскаха и Росето се поклони.

— Чудесно рецитираш — похвали го Странният човек. — Толкова убедително, че виж какво стана!

И наистина — в стаята като по чудо беше настъпила есен.

— Аз съм листото! — извика Ахколко. То увисна самотно на едно клонче и се разтрепери от студ.

— А аз съм вятърът! — извика Самоче и засвири с тропет около него.

И двамата запяха като в опера, Странният човек дирижираше, а Некааз описваше какво става. И ето как прозвуча всичко:

Некааз говореше тъжно:

*— Есен, есен. Дъжд вали.
Влажни стелят се мъгли.*

*Ей го, с вечерния здрач
иде вятърът тръбач.*

*Зърва жълтото листо:
време му е, сто на сто!*

Вятърът наистина бе видял листенцето и между двамата се поведе такъв разговор:

*— Малко есенно листенце
със червеничко палтенце,
где са твоите сестрички?
Клонът ти е тъй студен!*

*— Ах, напуснаха го всички,
с изключение на мен!*

*— Бедничко, така не бива
хубостта да се убива —
слез със мен да потанцуваш,
аз танцьор съм знаменит!*

*— Вярвам ти, но ми се струваш
малко хладничък на вид!*

— Сам съм като теб и аз,

затова излъхвам мраз!

Вятърът, разбира се, лъжеше и затова прибави настрани:

*— Няма начин, ха-ха-ха,
да си сдържам аз смеха!*

И Некааз пак подхвана:

*— Есен. Над земята пак
тегне тежък похлупак.*

*Тъжно вятърът тръби,
зъзне, трака със зъби,*

*и глупачето листо
вече се поддава то.*

Вятърът наистина се правеше на измръзнал и нещастен и пееше:

*— Малко есенно листенце
със червеничко палтенце,
слез и потанцувай с мене
да се стоплим чрез въртене!*

И листенцето му повярва и каза на себе си:

*— Жалкият му вид ме трогна,
трябва аз да му помогна!*

И то — глупавото! — напусна клончето си, като пееше:

— *Щом е тъй, тогава може!...*

Но след миг изпищя уплашено:

— *Какво става, мили божже!
Ах, защо ме дърпаш ти?
В страх сърцето ми тупти!*

Какво беше станало наистина? Вятърът го беше сграбчил и сега пееше със злобен смях:

— *Страх, не страх, това е то!
Влизай, глупаво листо,
и от мен не чакай жал,
хайде в общия чувал!*

Листенцето се дърпаше и плачеше:

— *Какво стана? Ой, ой, ой!
Май че ме измами той!*

И двамата пееха:

— *О, смили се!*
— *Не!*
— *Недей!*
— *Вече си във мойто царство!*
— *О, злодей, злодей, злодей!*

— *О, нечувано коварство!*

И Некааз заключи:

— *Есен. Сиви небеса.
Есен. Голи дървеса.*

*От чувала иде плач.
Смей се вятърът тръбач —*

*щом започне листопад,
няма връщане назад!*

Тази малка опера трябваше да бъде смешна, но вместо да се разсмее, Росето се разрева.

— Това не беше предвидено — каза объркан Странният човек. — Чакай сега, стой сега! Какво има толкова?

— Ти знаеш какво има! — говореше, хълцайки и подсмърчайки, Росето.

Странният човек измъкна кърпата си изпод опашките на своя фрак:

— Духай! Още по-силно! Уж носим пистолети, а се страхуваме!

— Аз не се страхувам, ами ми е жал за листенцето! — изплака Росето.

— Права си! — каза Самоче. — Само че така си е в природата:

*Наесен листенцата лесно се мамят,
понеже си нямат наследствена памет.*

— Те, листата, отново израстват! — каза Катонищо. — Катонищо!

— Напролет! Ах, колко е хубаво напролет! — извика Ахколко.

— И колко чудесно ще бъде, когато блеснем в майската утрин! — каза Некааз.

— Нали бяхте лунни лъчи? — каза през сълзи Росето.

— А естествознанието? — каза Самоче. — Не знаеш ли, че луната само отразява лъчите на слънцето?

— Това не сме го минали! — отговори Росето.

— А не усети ли по всичко, че сме слънчеви? — каза Ахколко. — Ах, колко... си глупаво, извинявай!

И четирите лъча й казаха отново познатото стихче с малко по-нови думи:

*— Тъй като сме лунносребърни,
това навярно не личи,
но ще го кажем на тебе ний,
че ний сме слънчеви лъчи!*

И пролетта настъпи в хола. Небето стана синьо, дърветата се раззелениха, балони захвърчаха във въздуха. И не беше ясно кога лъчите бяха успели да се превърнат в деца от квартала, облечени в пъстри дрешки. Те пееха сега:

*— Кой там облачета гони,
кой в прозорците сияй,
кой от хиляди балкони
с огледалца си играй?*

*Кой, познай!
Кой, познай!
Той е май,
той е май,
между месеците най-веселият
месец — май!*

И акомпанирайки на пианото, Странният човек каза:

— Тротоарите са сухи,
пълен е с игри светът,
и децата стават глухи,
щом ги викнат да ядат,

и за всяко дете
тайна е неразрешима
как могло е въобще
някога да има зима!

Самоче и Ахколко караха велосипеди и говореха:

— Колко хубаво било
да си имаш колело!
Мога със една ръка!
Мога с дясна! Мога с лява!
Даже без ръце, така,
то само се управлява...
Бум! Е, да, от колелата
често страдат колената!

Те се бяха сблъскали и плачеха, но след малко пееха с другите:

— И все пак,
и все пак,
всеки знай,
че през май
най-чудесно се играй!

А Некааз гледаше тъжно към небето и говореше:

А пък моето хвърчило

*би летяло като птица,
да не бе се закачило
за една проклета жица!*

*Аз от час го гледам само
с нос, навирен в небесата,
то от час ме гледа нямо,
нанадолу със главата!*

Катонищо пък излезе напред и каза:

*А пък аз си имах куче,
чистокръвно, сто на сто,
само дете ми се случи
малко чуждо да е то.*

*Бяхме с него вечно двама,
име му измислих „Спас“
и че дружбата ни няма
край да има, мислех аз.*

*Но за жалост вчера, щом
го изведох от квартала,
някой му извика: — Том! —
и то хукна като хала...*

Той викаше: „Спасе-е-е!“, търсеше кучето си, но след малко се развесели, мина му и на него:

*И все пак,
и все пак
всеки знай,
че през май
най-чудесно се играй!*

Тогава всички се развикаха в превара:

*Футбол ритаме ний двама
всеки ден по десет мача!*

*По̀ е хубаво на дама
весело човек да скача!*

*Моят ред е на възже —
вие двете ще броите!*

*А пък ний, като мъже,
ще ви дърпаме косите!*

Всичко беше станало много весело, само Странният човек сякаш се беше превърнал за миг в обикновен старец и тъжно гледаше към децата. Росето го забеляза и за да го развесели, яхна една пръчка:

— А пък моето конче...

Лъчите се зарадваха:

*— И Росето се разигра,
ура, ура, ура, ура!*

— И какво „твоего конче“? — запита Странният човек.
И Росето каза:

*Моето конче
препуска и скача
и изпълнява
всяка задача:*

*щом дръпна насам —
завива надясно,*

*щом дръпна натам —
изпълнява прекрасно.*

*„Стой!“ като кажа —
на място спира,
като кажа: „Галоп!“ —
галомира.*

*Само от нещо
ще се оплача —
че аз съм си кончето,
аз съм ездача!*

Лъчите деца пак подхванаха припева:

*— И все пак,
и все пак...*

Но не можаха да го продължат, защото Росето ги изпревари:

*— С тоз патлак
и с тоз патлак:
пак, пак, пак!...*

Тя подскачаше с кончето си, цвилеше, стреляше с пистолетите си.

Лъчите я гледаха огорчени — явно беше забравила за музиката.

— Аз ви казвах, аз ви казвах! — обади се тихо Самоче. —
Днешните деца...

— Ти казваше „само че“, това казваше! — отвърна му Некааз.

— А вие само плетяхте дантели и тъкахте гоблени! — каза Самоче — Аз излязох прав! Нищо няма да стане!

— На тоя свят всеки знае да излиза прав, като предсказва лоши неща! — каза Ахколко.

Те бяха много отчаяни, но Странният човек им смигна и се приближи до пианото. Лъчите разбраха номера, извадиха и те пистолети и всичко заприлича на каубойски филм. Странният човек запя:

*— Там, където река Мисисипи тече,
аз познавам едно момиче-момче,
такова, че,
такова, че
да си посипе, да си посипе
човек главата с пепел,
там, где Мисисипи, там, где Мисисипи
тече край Попокатепетел!*

Разбира се, реката Мисисипи и вулканът Попокатепетел са в различни държави, но Росето не знаеше, че песничката беше само така, на шега, и попита:

— Те в Африка ли са?

Странният човек не му обърна внимание и продължи песента си:

*— Там, по цялото Южнотексаско плато,
знам, със своите убийства прочуто е то,
но не знам защо,
не знам защо,
макар да си патя, макар да си патя
от тази каубойка зловеца,
все пак симпатия, все пак симпатия
към нея сърцето усеща!*

Докато Странният човек пееше, Росето се разхождаше със своите пищови, духаше в цевите им и гордо ги слагаше в кобурите, но накрая

и двамата вече се бяха прегърнали. И когато Странният човек свърши своята песен, Росето извика:

— Еха, царе сте!

— „Дъ Кингс“! — каза Самоче, като дъвчеше дъвка.

— Вече имаме три плочи! — прибави Ахколко.

— Това, за да загрее, че и тази музика я чаткаме! — каза Странният човек — и така нашият концерт...

Искаше да каже „... продължава!“, но си прехапа езика, защото се уплаши, че като чуе „концерт“, Росето пак ще се развика. Но то не се развика, а тъкмо напротив, каза:

— Ама и аз ще участвам!

Лъчите се разскачаха от радост.

— Разбира се!

— Само да искаш!

— А сега какво ще представим?

— Сезоните ги изкарахме!

— Лятото не сме! — каза Росето.

— Вярно, лятото!

Но в този миг се раздаде звън. Всички се заковаха по местата си.

— Какво е това? — каза Странният човек.

— Будилникът — успокой го Росето и изтича да го спре, като обясняваше: — Аз го сложих да звъни, за да не проспя мама. Тя трябваше вече да си е дошла.

От тази новина нощните гости се вкамениха за втори път.

— Така ли? — каза Странният човек. — Защо не ни каза? Тръгваме си! — И даде знак на лъчите: — Хайде сбогувайте се!

Те вече си събираха трескаво костюмите и се сбогуваха с Росето:

— Сбогом!

— Сбогом, Росе!

— Ние пак...

Но — чудно нещо! — уж „трескаво“, а всички някак се бавеха, уж тръгваха, а все гледаха към Росето и си правеха знаци зад гърба й.

— Ама защо бързате толкова? — каза плачливо тя. — Така хубаво си играехме!

— Чакай! — каза тогава Странният човек, който уж се готвеше вече да влезе в пианото. — Твоят будилник нали е марка „Лунжин“? Е, щом е „Лунжин“, значи е лунен часовник и ние можем...

— Ама той не е „Лунжин“, а „Луч“ — прекъсна го Росето.

— Луч, само че „лунный“! — намеси се Самоче с руско произношение. — А щом е „лунный“, можем да му преместим стрелките назад и майка ти ще се забави!

— Да — каза Странният човек. — И дори можем да го нагласим да върви бавно, в темпо „Анданте забавато и туто закъснато“! А пък ние ще действаме бързо, в темпо „виваче“, обаче така, че да е „молто играче и даже подскачаче“! Какво щяхме да представяме?

— Лятото! — извикаха всички.

И раздялата се отложи. Всичко наоколо се жлътна като огромен житен блок. Птича песен долетя отнейде.

— Чуй! — каза Странният човек на Росето. — Познай какво е това?!

— Птиче — каза Росето.

— Птиче, но какво? — каза Странният човек.

Росето вдигна раменца.

— То само си казва името! — зачуруликаха четирите лъча. — Ето пак! Чуй! Чуй! Чу ли го? Чу ли го?

Но Росето не можеше да отгатне името на птичето.

— Вие, градските деца — каза Странният човек, —

*само чели сте на книга
тази дума „чуцулига“,
но как пее и каква е,
никое от вас не знае.
Някой може би е чул, че
мъничка е и с качулче,
но това е много малко
и е много, много жалко,
че в града, в града децата
не са виждали житата,
че за тях е непозната
песента на небесата;
ала този град студен
ще осъмне някой ден
без детински вик и врява*

*и ще види той тогава,
да, да, да, ще види как
един шарен-марен влак
посред нивите пристига,
пълен с градски дечурлига,
невидели чучулига!*

И лунните лъчи се превърнаха в пойни птички и запърхаха с криле. Всичко заприлича на естраден фестивал: с микрофоните, букетите, ръкоплясканията.

Първата птичка запя:

*— От високо нейде глас: —
Чуй ме, чуй! — до теб достига. —
Чуй ме, чуй ме, туй съм аз,
чучулига, чучулига!*

Втората птичка също запя:

*— Чуй и моето гласче
как звънти като звънче!
Нищо, че, нищо че
съм на вид като врабче,
да ме бъркаш ти недей:
Чичопей! Чичопей!*

И третата птичка изпълни своя номер:

*— Чуй и мене как току
се обаждам от горицата —
ти по моето „ку-ку“
ще познаеш кукувичката!
Аз открих ти своето име,*

но къде съм, намери ме!

Докато трите певици изпълняваха номерата си, една четвърта (това беше Самоче), с черни пера, която не беше предвидена в програмата, току се мушкаше между тях и ето, най-подир успя да вземе микрофона и запя:

*— Гра-гра-гра,
вече се разбра,
че моето грачене,
стилът ми чудесен,
най-модния начин е
в забавната песен!*

Тя получи, разбира се, най-много аплодисменти и букети и изчезна. А трите пойни птички се наредиха една до друга и запяха:

*— А сега да почнем слято,
във единен птичи хор.
Пее слънчевото лято,
пее синият простор!
Чичопей! Ку-ку! Чуй, чуй!
Колко весело е туй!*

Но изведнъж над полето се стъмни и птичките, разтревожени, заговориха:

*— Птичета зелени, сини,
всяко вкъщи си да бяга,
пъстрите си перушини
крийте от дъжда веднага!*

Те издигнаха плакат:

„По технически причини фестивалът се отлага“.

И се разбягаха.

А когато дъждът забарабани по земята, иззад пианото се появи Странният човек във вид на щъркел. Той се представи:

— *Дългоклюн, червенокрак,
с бял нагръдник, с черен фрак —
аз съм важен джентълмен,
дай ми влажен ден на мен!*

И затанцува, тракайки с подметки, като пееше:

— *Трак-трак-трак,
дочувам капки —
туй е знак,
че пак, пак, пак
в тоз тумбак,
квак-квак-квак,
ще квакат жабки!*

Но и танцът на щъркела не трая дълго, защото слънцето отново грейна над полето и отново трите лъча-птички се появиха и заговориха възбудено:

— *Ето сводът пак измит е,
весело отново става
и за радост на душите
пълен пак ни е състава!*

Те обърнаха плаката си и върху него сега беше написано:

„Молим да ни извините, фестивалът продължава!“

И отново запяха в хор, още по-радостен, отколкото преди дъжда:

— *И така, да почнем слято,
във единен птичи хор.
Пее слънчевото лято,
пее синият простор!
Чичопей! Ку-ку! Чуй, чуй!
Колко весело е туй!*

Само че сега отново се обади и черната нахалница:

*Гра-гра-гра,
аз съм най-добра!*

И с това фестивалът завърши и летните жита изчезнаха.

— Весело беше, нали, Росе? — каза Странният човек. — Просто не мога да си представя как ще измислим нещо по-весело нататък. Или нещо по-интересно! Какво може да бъде, какво може да бъде?

— За Африка! — каза Росето.

Всички се обърнаха към него.

— Слушай, детенце! — каза бавно Странният човек. За трети път споменаваш тази Африка. Добре де! Знаем, баща ти е там. Знаем и че е инженер. Нали инженер беше?

— Да — каза Росето.

— И е там от толкоз отдавна, че не го помниш, нали? — продължи Странният човек — И това знаем, както виждаш. А снимките майка ти ги е загубила в гастронома.

— Понеже пликът с тях бил в чантата ѝ и тя... — каза Росето.

— Точно така — каза Странният човек. — И какво толкова? Африка, та Африка!

Росето не отговори.

— Нали майка ти е тука, с тебе? — каза Катонищо.

— Ама аз, защото на нея ѝ е мъчно сама! — каза Росето.

Лъчите се спогледаха.

— Е, ти нали си тука, с нея? — каза Ахколко.

— Нали ѝ помагаш? — прибави Некааз.

— Помагам ѝ — каза Росето. — И като пише вкъщи... Тя знаете как бързо пише! И съвсем без грешки! И аз ѝ нареждам копирките между листата! И никога не ги слагам наопаки! И ходя вече във фурната!

— Е, виждаш ли? — каза тихо Странният човек — и много я обичаш, нали?

— Много — каза Росето. — Знаеш колко е хубаво, когато сме двете с нея! — И тя продължи да говори в стихове, но така ги казваше, сякаш не бяха стихове, а нейни си мислички:

*— Косата на мама
е светла и мека,
ръката на мама
е нежна и лека.*

*Тя много е мила
и много добра е
даже когато
не ѝ се играе.*

*Но често до късно
мама я няма —
тя работи в нейната
служба голяма*

*и само от работа
ми телефонира,
но това не ми стига,*

то се разбира,

*и истински хубаво
е в нашата къща
само когато
тя от служба се връща*

*и погалва косата ми
с уморена ръка...
Когато порасна,
ще направя така,*

*че тя да не работи
през целия ден...
или нека да работи,
но нещо при мен!*

И докато Росето говореше тези свои мислички, всички бяха се умълчали и я гледаха. И някаква нежна музика, която този път те не бяха очаквали, звучеше във въздуха, и някакви златни коси се люлееха в стаята. Сякаш сега Росето даваше концерт, а гостите ѝ я слушаха. И наистина, тя не само говореше в стихове, но понеже стоеше до пианото, започна да чука с пръстче по клавишите. Вече не говореше, а направо свиреше! Мелодийката ѝ беше, разбира се, съвсем простичка, но това нямаше никакво значение. Важно беше, че онова, което тя искаше да каже, се бе превърнало в музика!

Четирите лъча и Странният човек стояха зад нея, ужасно щастливи: ето къде бил пътят към душицата на Росето — когато вече почти се бяха отчаяли, чудото беше станало само от себе си! И групата полугласно се поздрави със спортния вик:

- Хип-хип!
- Ура!
- Хип-хип!
- Ура!
- Хип-хип!
- Ура-ура-ура!

И лъчите се измъкнаха на пръсти, а Странният човек се приближи към Росето, която още опитваше мелодийката си по клавишите. Той козирува и каза с дебел глас:

— Разрешете, гражданинко! Идем от пожарната команда. Вие ли питахте дали пианата горят?

Росето разбра шегата му и отговори:

— Ние!

И двамата се прегърнаха, щастливи.

— Браво, Росенце! — говореше Странният човек — Много съм щастлив! Прав беше моят приятел френският композитор Жан-Батист Люли, когато ми казваше: „Изкуството, мон шер ами, е странно нещо. Едно такова... де го чукаш, де се пука!“ — Той се увлече и започна да говори сам на себе си, като ръкомахаше: — Изкуството!... Ха!... Без него този свят!... Тези автоматики и кибернетики!... Тези космически разстояния между хората... „Добър ден, уважаеми снежен другарю!... Добър ден, почитаеми...“ А онова, топличкото, го има някъде, само че трябва да се търси! Като в играта: студено, студено, хладно, топло, по-топло, горещо, пари, пари!... А това е възможно само чрез изкуството, защото изкуството...

Но в този миг лунните лъчи започнаха да му подвикват тихо:

— Хайде! Хайде!

Голям сребрист купол се беше спуснал бавно и безшумно над хола. И Странният човек протегна ръка към Росето:

*— Росенце, ела до мен!
Виж как свети сред гората
куполът ни посребрен
от лъчите на луната!
Вход за злото забранен!
Гратисен за добротата!*

Под купола четирите лъча играеха безшумни и бавни циркови упражнения, а Странният човек заговори като фокусник хипнотизатор:

— А сега голям сеанс:

*телепатия и транс!
Кой от публиката драга
ще излезе да помага?
Моля ви да дойде тука
някой зрител, взет наслука!
Ето туй детенце там!
Малката, ела насам!
Как се казваш?*

Говореше на Росето, сякаш не я познаваше, но тя каза:

*— Ама аз
ви познавам всички вас!*

Хипнотизаторът се пообърка:

*— Стана недоразумение,
но това е без значение,
щом детето е добро за
номера ни по хипноза!*

Той направи няколко особени движения с ръцете:

— Хайде, затвори очички!... Отпусни се!... Така!... Тръгни нататък!... Върви още!... Още!... Седни на столчето пред тебе!... Спи!... Ти вече спиш... Така!...

Росето беше тръгнало бавно, със затворени очи към пианото и бе седнало на столчето пред него. Лъчите съвсем забавиха движенията си и сребърният купол се стопи в полумрака. Но Росето още не беше хипнотизирано както трябва. То отвори очи и каза сънно и плачливо:

— Няма да си тръгвате! Така хубаво си играехме!

— Не може — каза Странният човек. — Трябва да вървим. Време е.

— Ама страх ме е сама! — излъга Росето.

— Не те е страх — каза Странният човек. — Ти си храбро момиче! И имаш два заредени пистолета!

— Не ме е страх, но ми е тъжно! — призна си Росето — Нека още малко!

И изрече тези думи така жално, че Странният човек каза:

— Чакай сега да се разберем: кой кого хипнотизира? — и я погали по косата. — Ние сега си отиваме, но пак ще дойдем! Всяка вечер ще идваме! Ти да не мислиш, че случайно ти пристигнахме на гости днес! Не ни беше всичко ясно, но общо взето, си казахме: „На Росето Спасова Петкова май й е нещо такова, не много весело от това, че тъй често чака майка си самичко...“

— „На този седми панелен етаж!“ — прибави Некааз.

Четирите лъча бяха наобиколили Росето.

— „И сигурно има нужда от компания!“ — каза Катонищо.

— Ами да! — каза Самоче — Аз дори приех някакви неясни сигнали, излъчвани оттук.

— „Много дълго се не трае човек сам да си играе!“ — каза Ахколко.

— И ето, дойдохме и се запознахме! — продължи Странният човек. — И сега ще станем приятели за цял живот! И ще си измислим сигнал, искаш ли? Щом ни изсвириш ново упражнение, и ние — хоп! — ще сме отново при тебе!

— С триста хиляди километра в секундата! — потвърди Самоче.

— Но само ако го свири без грешка! — каза Некааз. — Като майка му на машината.

— Като нищо ще го свири! — каза Катонищо.

— И по-нататък ще усложним сигнала, за да не ни го познават! — каза Ахколко.

— Вие, за да се радва мама! — каза сънно Росето.

— Да, но главно, за да се радваш ти — каза Странният човек. — И ще ти гостуваме все по-често.

— Стига да искаш! — каза Самоче.

— И денем! — каза Катонищо.

— Защото сме слънчеви! — каза Некааз.

— Особено за тебе! — каза Ахколко. — Ах, колко особено за тебе!

Росето вече затваряше очички. Странният човек правеше към него магически движения.

— А сега вече можеш да минеш от хипнотичния сън към обикновения! — каза той. И продължи:

*Спи ни, мъничко Росе,
спи ни, смешно човече,
концертът ни свършва
и време е вече*

*както тъй тихо,
спокойно говорим,
това наше пиано
да го затворим,*

*и то много внимателно,
за да не изтрака
и да не се
прищипнем с капака,*

*защото от болката
ще се събудим
и сигурно много
ще се учудим,*

*когато, отворили
очички, узнаем,
че концертът ни бил е
въображаем,*

*че всичко било е
само сънна омая
от луната, огряла
гостната стая...*

Облегнало бузка на пианото, Росето вече спеше. И Странният човек направи на лъчите знак да се готвят за тръгване. Тихичко, на пръсти, те си насъбраха мишите уши, балните рокли, главите на снежните човеци, птичите пера и се измъкнаха навън през прозореца.

А той самият се скри в пианото и затвори капака му над себе си...

Сбогом, нощни гости, Росето утре ще ви извика отново!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.